

vel Skopal v článku *Texty a kontexty sémiopragmatiky* představuje zmíněný proud současné filmové teorie při výkladu základních myšlenek a koncepcí dvou hlavních reprezentantů sémiopragmatického přístupu k filmu: Francesca Casettiho a Rogera Odina. Ve stati *Polámané květy: K postavám melodramatu němého filmu* přibližuje Dora Viceníková některé kompoziční modely a schémata filmových melodramat desátých a dvacátých let. Detailně popisuje americký snímek *Když bouře burácí* z roku 1920, který označuje za jedno z klasických děl sledovaného žánru. Poslední dva příspěvky sborníku jsou věnovány vždy jednomu konkrétnímu filmu. Pavlína Mířová se soustředila na motiv „dvojnictví“ (= parazitování jedné ženy na výsostném postavení ženy druhé) ve španělském filmu Carlose Saury *Peppermint frappé* a Jiří Voráč velmi podrobně analyzoval „nejameričtější“ snímek Ivana Passera *Cutterova cesta* (1981).

První sborník řady *Cinematographica* naznačil, že badatelské aktivity filmových vědců na brněnské filozofické fakultě směřují k širšímu kontextu audiovizuální kultury a médií. Nezbyvá než popřát jeho příspěvatelům i čtenářům, aby se osamostatnění filmologického sborníku stalo šťastným krokem, který povede k rozvoji pracoviště i celého oboru.

D. Kroča

* Sborník prací Filozofické fakulty MU, roč. 2002, řada filmologická (O), č. 1. Masarykova univerzita, Brno 2002, 85 s.

SPFF: Bohemica litteraria V 4: Dušanu Jeřábkovi k osmdesátinám

Celkem čtyřicet příspěvků najdou čtenáři ve sborníku, kterým brněnští i mimobrnění bohemisté vzdali hold emeritnímu profesorovi Filozofické fakulty Masarykovy univerzity PhDr. Dušanu Jeřábkovi při příležitosti jeho osmdesátých narozenin (14. března 2002). Jeřábek, který se v šede-

sátých letech zapsal do dějin Filozofické fakulty také jako její děkan, je především literární historik, přední znalec naší literatury devatenáctého století, ale i literární a divadelní kritik a náročný vysokoškolský pedagog. To, že je jako učitel také oblíbený a že na jeho přednášky a semináře bývalí posluchači rádi v dobrém vzpomínají, bylo zřejmé i z řady improvizovaných projevů na jubilejní besedě uspořádané 22. dubna 2002 v brněnském Památníku Jiřího Mahena.

Tři z příspěvků jsou věnovány přímo Jeřábkově osobnosti a jeho dílu. Je to především pěkná vzpomínka Před stínem věčnosti, jejíž autor Vladimír Justl se s Jeřábkem stýkal nejprve služebně jako nakladatelský redaktor Jeřábkových odeonských publikací. Pracovní vztah pak záhy přešel v blízké, společnými zájmy a vzájemnou úctou poznamenané přátelství, o němž bude jednou svědčit i obsáhlá korespondence.

Vzpomínkovou statí nazvanou *Laudis et gratiae relatio* přispěl někdejší Jeřábkův diplomat Dalibor Tureček. Na jeden odstavec z Turečkových vzpomínek je třeba zvláště upozornit, protože vystavuje dobré vysvědčení pedagogickému působení brněnských bohemistů v letech normalizace, kdy pražská sesterská katedra ztratila vinou V. Rzounka poslední zbytky někdejší reputace. „Brněnská filozofická fakulta,“ píše Tureček, „představovala v té době (tj. v polovině sedmdesátých let) oázu a útočiště – zejména ve srovnání s poměry na staroslavné Univerzitě Karlově. Jen pro letmou ilustraci budiž dodáno: se jmény a jimi reprezentovanými myšlenkovými koncepty jako Mukařovský, Wollmann, Propp, Bogatyrev či Jakobson jsme se tehdy seznamovali zcela mimovolně v úvodních disciplínách studijního programu.“

Dušan Šlosar analyzuje (ve studii Slova Dušana Jeřábka) slovník vzpomínkové knihy Brněnská romance a vyvozuje z počítačové statistiky i obecné závěry týkající se Jeřábkových hodnotových preferencí. Upozorňuje i na některé prostředky Jeřábkovy syntaxe a frazeologie. Stať Vlastimila Válka se Dušana Jeřábka týká jen nepřímo: Válka píše o dvou deníkových knihách jubilatova otce Čestmíra Jeřábka; druhou z nich, V za-

jetí stalinismu, Dušan Jeřábek připravil k vydání.

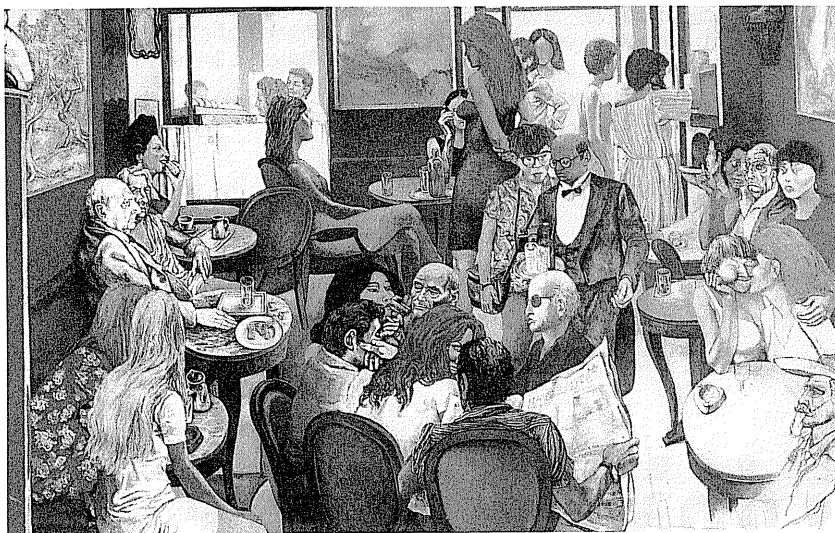
Do sborníku přispěli i renomovaní bohemisté z jiných vysokých škol a pracovišť. Jaroslava Janáčková poslala cennou studii o dobové recepci Babičky Boženy Němcové a žánrové povaze této slavné knihy, ostravský Jiří Svoboda píše o první etapě kritika A. M. Piši, Eduard Petřů sleduje proměny exempla v barokní literatuře a Vladimír Forst se zabývá poslední povídkou Terézy Novákové Na faře.

Na závěr uvedme v telegrafické zkratce témata, jimiž se zabývají další, dosud nezmiňovaní autoři sborníku (je to důležité proto, že sborníky dnes vycházejí v nízkém nákladu a odborníci z jiných vysokých škol se mnohdy o statích, jež by je zajímaly, vůbec nedovědí): Hana Bočková (Komenského pamfletický traktát Renuntiatio mundi, to jest Výhost světa), Petr Bubeníček (Fuksův Spalovač mrtvol), Miloš Fiala (Čapkova hra RUR), Zbyněk Fišer (překlad titulů literárních děl, problematika translologie), Mi-

chaela Horáková (podrobná zpráva o ediční práci na Kalistově knize Česká barokní pouť), Milan Jelínek (stylisticko-syntaktická studie o periodě v obrozenském písemnictví), Zdeněk Kožmín (Kafkův Zámek), Jiří Kudrnáč (tvorba Xavera Dvořáka a Sigismunda Boušky), Bohumil Marčák (novinářská činnost Oldřicha Mikuláška v roce 1945), Miroslav Mikulášek (hermeneutická interpretace), Luisa Nováková (pohádky Františka Heřmánka, Zdeňka Vavříka a Klementa Bochořáka), Ivo Pospíšil (Ota Filip a Oksana Zabužko), Milan Suchomel (tvorba Aleny Vostré), Miloš Štědroň (hudba a tanec v deníku Václava Šaška z Bífkova), Ludvík Štěpán (motivy smrti a smutku u O. Mikuláška a J. Skácela), Zuzana Urválková (České listy Siegfrieda Kappera).

Sborník je doplněn soupisem prací Dušana Jeřábka z let 1997-2002. Bibliografie autorových starších prací je ve sbornících z let 1982 a 1997.

J. RAMBOUSEK

Renato Guttuso, Kavárna Greco, 1976